

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Anatomía específica do membro inferior	Código	750G02104	
Titulación	Grao en Podoloxía			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Fisioterapia, Medicina e Ciencias Biomédicas			
Coordinación	Facio Villanueva, Angel	Correo electrónico	angel.facio@udc.es	
Profesorado	Facio Villanueva, Angel	Correo electrónico	angel.facio@udc.es	
Web	campusvirtual.udc.gal/			
Descrición xeral	A materia versará sobre a descrición e coñecemento da anatomía específica do membro inferior incluíndo a osteoloxía, artroloxía, mioloxía, vascularización e inervación. Asemesmo se abordará a anatomía topográfica, de gran importancia para a semioloxía clínica así como a postura humana e elementos básicos para a marcha. Ademais da aplicación de técnicas de imaxe no estudo do pe.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A65	CE1 -Coñecer o desenvolvemento embriolóxico do corpo humano, os eixos e planos corporais e a anatomía de órganos, aparellos e sistemas do corpo humano e a esplanoloxía vascular e nerviosa
A66	CE2 -Coñecer a anatomía específica do membro inferior
B23	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B25	CB3 -- Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B29	CG02 - Coñecer a estrutura e función do corpo humano en especial da extremidade inferior, semioloxía, mecanismos, causas e manifestacións xerais da enfermidade e métodos de diagnóstico dos procesos patolóxicos médicos e cirúxicos, interrelacionando a patoloxía xeral coa patoloxía do pé.
C9	CT01 - Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C11	CT03 - Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
C14	CT06 - Adquirir habilidades para a vida e hábitos, rutinas e estilos de vida saudables
C15	CT07 - Desenvolver a capacidade de traballar en equipos interdisciplinares ou transdisciplinares, para ofrecer propostas que contribúan a un desenvolvemento sustentable ambiental, económico, político e social
C17	CT09 - Ter a capacidade de xestionar tempos e recursos: desenvolver plans, priorizar actividades, identificar as críticas, establecer prazos e cumprilos

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Coñecer e identificar os relieves óseos palpables, os elementos musculares, estruturas articulares, inervación e vascularización do membro inferior.	A65	B23	C9
	A66	B25	C11
		B29	C14
			C15
			C17

Coñecer e identificar cada un dos elementos óseos, articulares, ligamentosos, musculares, vasculares e nerviosos do membro inferior.	A66		
Coñecer as bases da cinesiología para comprender o funcionamento conxunto dos elementos que forman o membro inferior.	A66		
Capacidade para recoñecer e diferenciar as distintas estruturais do membro inferior por medio dos métodos diagnósticos máis habituais na práctica clínica.	A65 A66		
Sentar as bases anatómicas para interpretar os diferentes métodos de diagnóstico por imaxe máis usuais na práctica clínica podolóxica e a semiología básica do membro inferior.	A65 A66	B29	C11

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1.- Introducción ó estudo anatómico do membro inferior	Conceptos xerais Modelos anatómicos Técnicas de estudo
Tema 2: Osteología do membro inferior	2.1.- Pé (tarso, metatarso, dedos) 2.2.- Perna 2.3.- Muslo 2.4.- Pelve
Tema 3: Artroloxía/sindesmología do membro inferior	3.1.- Articulacións do pé 3.2.- Articulación do nocello 3.3.- Articulación do xeonllo 3.4.- Articulación da coxa 3.5.- Articulacións da cintura pélvica
Tema 4: Miología do membro inferior	4.1.- Pé (tarso, metatarso, dedos) 4.2.- Perna 4.3.- Muslo 4.4.- Pelve
Tema 5: Postura humana e a súa relación co pé	Bipedestación Marcha
Tema 6: Análise morfolóxico do pé: bóveda plantar	Variacións anatómicas
Tema 7: Anatomía topográfica do pé e do membro inferior	Exploración Semiología clínica
Tema 8: Anatomía funcional do pé e do membro inferior	Exploración Semiología clínica
Tema 9: Técnicas de imaxe no estudo anatómico do pé e do membro inferior	Ecografía Radiología simple Doppler vascular Tomografía axial computada (TAC) Resonancia magnética nuclear (RMN) Tomografía de emisión de positrons (PET)

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Traballos tutelados	A65 A66	9	18	27
Proba obxectiva	A65 A66	2	45	47
Sesión maxistral	A65 A66 B23 B25 B29 C9 C11 C14 C15 C17	45	30	75
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Elaboración dun traballo ca participación activa e o apoio do profesor
Proba obxectiva	Examen test con resposta múltiple
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas ós estudantes, ca finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	As distintas metodoloxías requiren un seguimento e apoio continuado a través das titorías e as sesión de seguimento da elaboración dos traballos de xeito presencial.
Sesión maxistral	

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A65 A66	Elaboración do caderno de prácticas	15
Sesión maxistral	A65 A66 B23 B25 B29 C9 C11 C14 C15 C17	Avaliarase a participación activa en clase	5
Proba obxectiva	A65 A66	Examen test de resposta múltiple	80

Observacións avaliación

Para superar a materia é necesario realizar as actividades prácticas e superar a avaliación final das mesmas con alomenos unha puntuación de 5 sobre 10, ademáis de obterer unha media de 6 (sobre 10) na calificación da proba de resposta múltiple e 5 sobre 10 no total da asignatura.

Convocatorias de segunda oportunidade e posteriores matrículas: Para aqueles alumnos/as que teñan cursado a materia e realizado as prácticas obrigatorias de forma completa ca calificación de apto, deben ter en conta que poden voltar a cursar toda a materia novamente e presentarse só ao examen teórico final, tendo en conta que a calificación do exame teórico fará media cas calificacións das prácticas, talleres, traballos tutelados e clases maxistras do curso académico no que teñan cursado as mesmas.

Para os alumnos con matrícula parcial ou dispensa académica: poderán obter a calificación da asignatura ca modalidade ordinaria na que a proba de resposta múltiple supón o 40% da calificación e o outro 60% corresponde á elaboración do cuadernillo de prácticas e os traballos tutelados, e seguimento das sesións maxistras. Nesta modalidade será obrigatorio superar a proba de resposta múltiple e realizar os cadernillos de prácticas para superar la asignatura.

Convocatorias da oportunidade adiantada de avaliación: Para aqueles alumnos/as que teñan solicitado a oportunidade adiantada de avaliación, cumpran cos requisitos e se lles conceda podrán presentarse ó exame teórico final cúa calificación suporá o 100% da calificación da materia.

Non presentado: Se calificará como non presentado ós/ás alumnos/as que non concurran á realización do exame e/ou non entreguen os cadernillos de prácticas nos prazos definidos.

Matrícula de honra: Poderá obterse a calificación de matrícula de honra habendo obtido a calificación de sobresainto e a máxima calificación na avaliación e seguimento continuo realizado durante o curso académico.

En canto a penalización por plaxio se avaliará neses casos cunha cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa a falta e respecto da materia en que se cometese: o/a estudante será cualificada con suspenso (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade coma na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Bibliografía básica

1. AAVV. Terminología anatómica. Panamericana, 1ª ed, 2001.
2. Abrahams PH, Hutchings RT, Marks SC. Gran atlas McMinn de Anatomía Humana. Oceano, 2ª ed, 2009.
3. Agur FR, Dalley F. Grant. Atlas de anatomía. Panamericana, 11ª ed, 2007.
4. Bouchet A, Cuilleret J. Anatomía descriptiva, topográfica y funcional. Panamericana, 1º ed, 1997.
5. Canby CA. Anatomía basada en la resolución de problemas. Elsevier - Masson, 1ª ed, 2007.
6. Chung KW. Colección temas clave: Anatomía. 6ª ed. 2008.
7. Crim J, Manaster, Rosemberg Z. Imagenología anatómica. Rodilla, tobillo, pie. AMOLCA, 2ª ed, 2018.
8. Dauber W. Feneis. Nomenclatura anatómica ilustrada, Elsevier Masson, 5ª ed, 2006.
9. Delgado L. Prácticas de anatomía humana. Panamericana, 1ª ed, 2010.
10. Detton AJ. Grant. Manual de disección. Wolters Kluwer. 16ª ed, 2017.
11. Dufour M. Anatomía del aparato locomotor. Tomo 1: Miembro inferior. Masson, 1ª ed, 2003.
12. Drake RL, Vogl A. Gray. Anatomía para estudiantes. Elsevier, 2º ed, 2010.
13. Dykes M, Watson W. Lo esencial en anatomía. Elsevier Mosby, 3ª ed, 2011.
14. Escuredo B, Sánchez JM, Borrás SX, Serrat J. Estructura y función del cuerpo humano. McGraw-Hill Interamericana, 1995.
15. Fraga H. Anatomía básica. Galinova, 1ª ed, 2003.
16. García-Porrero J. Anatomía humana. McGraw-Hill Interamericana, 1ª ed, 2005.
17. Grine FE. Manual de laboratorio de anatomía humana. 3ª ed, 2008.
18. Gosling JA, Harris PF, Hunpherson JR. Anatomía Humana. Mosby/Doyma, 2ª ed, 1994.
19. Guzmán S, Eizondo RE. Anatomía humana en casos clínicos. Panamericana, 2ª ed, 2012.
20. Hansen JT. Atlas de disección. Sobotta. Elsevier, 2ª ed, 2017.
21. Hansen JT. Netter. Flashcards de anatomía. Elsevier. 4ª ed, 2017.
22. Jacob S. Atlas de anatomía humana. Elsevier Science, 1ª ed, 2003.
23. Jiménez-Díaz F. Maxi atlas, vol 14: pie y tobillo. Marban, 1ª ed, 2017.
24. Kamina P. Anatomía general. Panamericana, 1997.
25. Kelikian A, Sarrafian S. Sarrafian's Anatomy of the foot and ankle. Descriptive, topographic, functional. Wolters Kluwer, 4ª ed. 2022.
26. Kapit W, Elson LM. Anatomía. Ariel, 1ª ed, 2014.
27. Latarjet M, Ruiz Liard A. Anatomía Humana. Panamericana, 4ª, 2004.
28. Lippert H. Anatomía. Marban, 1ª ed, 1999.
29. Llusá M, Merí, Ruano D. Manual y atlas fotográfico de anatomía del aparato locomotor. Panamericana, 1ª ed, 2004.
30. Lütjen-Drecoll E, Rohen JW. Anatomía. Panamericana, 1ª ed, 2012.
31. Möller TB, Reil E, Stark P. Atlas de anatomía radiológica. Marban, 3º ed, 2011.
32. Moore KL, Agur FR. Fundamentos de anatomía con orientación clínica. Panamericana, 6ª ed, 2008.
33. Moore KL, Dalley F, Agur AM. Anatomía con orientación clínica. Wolters Kluwer, 6ª edición, 2008.
34. Netter FH. Atlas de anatomía humana. Elsevier Masson, 6ª ed, 2015.
35. Nielsen M, Miller S. Atlas de anatomía humana. Panamericana, 1ª ed, 2012.
36. Olinger AB. Atlas de anatomía humana. Lippincott 1ª ed, 2016.
37. Pansky B, Gest T. Anatomía concisa e ilustrada de Lippincott, volumen 1: espalda, miembro superior e inferior. AMOLCA 1ª ed, 2017.
38. Platzer W. Atlas de anatomía con correlación clínica. Tomo 1. Aparato locomotor. Editorial médica Panamericana, 9ª ed, 2008.
39. Paulsen F, Waschke J. Sobotta. Atlas de disección. Elsevier. 2ª ed. 2017.
40. Pró E. Anatomía clínica. Editorial médica Panamericana, 1ª ed, 2011.
41. Putz R, Pabst R. Atlas de Anatomía Humana Sobotta (I y II). Panamericana, 22ª ed, 2006.
42. Rouviere H y Delmas A. Anatomía humana. Masson, 11ª ed, 2005.
43. Sadler, TW. Langman Embriología médica. Wolters Kluwer, 11ª ed, 2009.
44. Schunke M, Schultze E, Schumacher U, Voll M, Wesker K. Texto y atlas de anatomía. Tomo I. Anatomía general y aparato locomotor. Panamericana, 1ª ed, 2005.
45. Smith-Agreda JM. Escolar. Reconstrucciones humanas por planos de disección. Editorial Panamericana, 5ª ed, 2009.
46. Spratt JD, Salkowski LR, Loukas M, Turmezei T, Weir J, Abrahams PH. Atlas de anatomía humana por técnicas de imagen. Elsevier, 5ª ed, 2017.
47. Suárez Quintanilla JA, Iturrieta Zuazo I, Rodríguez Pérez AI, García Esteo FJ. Anatomía humana para estudiantes de ciencias de la salud. Elsevier. 1ª ed., 2017.
48. Tank PW. LWW Atlas de anatomía. Wolters Kluwer. 1ª ed, 2009.
49. Thibodeau GA, Patton KT. Anatomía y fisiología. Elsevier Mosby, 6ª ed, 2007.
50. Thibodeau GA, Patton KT. Estructura y función del cuerpo humano. Elsevier Mosby, 13ª ed, 2011.
51. Tixa S. Atlas de anatomía palpatoria. Tomo 2: Miembro inferior, Elsevier Masson, 2ª ed, 2006.
52. Thompson JC,. Atlas práctico de anatomía ortopédica. Elsevier, 2ª ed, 2011.
53. Tortora GJ, Derrickson BH. Principios de anatomía y fisiología. Editorial Panamericana, 13ª ed, 2013.
54. Ullmann HF. Atlas de anatomía. Ed Ullmann, 1ª ed, 2103.
55. Vilensky JA, Hoffman LA. Rohen. Atlas de anatomía humana. Wolters Kluwer, 8ª ed, 2015.
56. Waschke J, Drenckhahn D. Compendio de anatomía. Editorial Panamericana, 1ª ed, 2009.

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Para axudar a conseguir un entorno inmediato sustentable e cumprir cos obxectivos estratéxicos 1 e 2 do "III Plan de Acción do Programa Green Campus FCS (2018-2020)" os traballos documentais que se realicen nesta materia:

a.- Maioritariamente solicitaranse en formato virtual e soporte informático.

b.- De realizarse en papel:

- Non se empregarán plásticos.

- Realizaranse impresións a dobre cara.

- Empregarase papel reciclado.

- Evitarase a realización de borradores.

Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria se incorpora a perspectiva de xénero nesta materia (empregarase linguaxe non sexista, bibliografía de autores/as de ambos sexos, propiciarase a intervención en clase de alumnas/os,..) Traballárase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. Deberase detectar situacións de discriminación por razón de xénero e propórtese accións e medidas para corrixilas.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías